

Oświadczenie o stanie kontroli zarządczej
Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych¹⁾

za rok 2018
(rok, za który składane jest oświadczenie)

Dział I²⁾

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w ~~kierowanym/kierowanych przeze mnie dziale/działach administracji rządowej³⁾~~ w kierowanej przeze mnie jednostce sektora finansów publicznych*

Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych
(nazwa/nazwy działu/działów administracji rządowej/nazwa jednostki sektora finansów publicznych⁷⁾)

Część A⁴⁾

w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Część B⁵⁾

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część C⁶⁾

nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:⁷⁾

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁸⁾,
- procesu zarządzania ryzykiem,
- audytu wewnętrznego,
- kontroli wewnętrznych,
- kontroli zewnętrznych,
- innych źródeł informacji: Sprawozdania z załatwiania skarg, wniosków i petycji w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w 2018 roku, oświadczeń o stanie kontroli zarządczej za rok 2018 złożonych przez Członków Zarządu Zakładu, kierujących komórkami organizacyjnymi w Centrali ZUS oraz dyrektorów Oddziałów ZUS, raportu z auditu Systemu Zarządzania Jakością.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

PREZES

Warszawa, 13. marca 2019 r.
(miejsce, data)

PREZES

.....Gertruda Uścińska.....
(podpis ministra/kierownika jednostki)

* Niepotrzebne skreślić.

Dział II⁹⁾

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym.

Kontrola zarządcza funkcjonowała w ograniczonym stopniu w zakresie:

- 1) prowadzenia obsługi kont płatników składek, w szczególności w zakresie terminowego odpisywania należności przedawnionych oraz kompleksowości i terminowości obsługi kont;
- 2) obsługi podziału i wypłaty środków zewidencjonowanych na subkontach ubezpieczonych w kontekście wzmocnienia działań weryfikacyjnych;
- 3) przestrzegania przepisów prawa i procedur wewnętrznych oraz sprawowania należytego nadzoru nad realizacją zadań w zakresie ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 4) ograniczonej skuteczności i efektywności działania przy niepełnej obsadzie kadrowej i jednoczesnym wzroście zadań ustawowych i wdrażanych projektów – szczególnie w obszarach orzecznictwa lekarskiego, zamówień publicznych i IT;
- 5) systemu i koordynacji kontroli wewnętrznej instytucjonalnej;
- 6) dostosowania portalu PUE ZUS do efektywnej obsługi klientów;
- 7) zabezpieczenia dokumentacji wytworzonej w oddziałach w kontekście ochrony danych osobowych.

Należy opisać przyczyny złożenia zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej, np. istotną słabość kontroli zarządczej, istotną nieprawidłowość w funkcjonowaniu jednostki sektora finansów publicznych albo działu administracji rządowej, istotny cel lub zadanie, które nie zostały zrealizowane, niewystarczający monitoring kontroli zarządczej, wraz z podaniem, jeżeli to możliwe, elementu, którego zastrzeżenia dotyczą, w szczególności: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w zakresie:

- 1) prowadzenia obsługi kont płatników składek, w szczególności w zakresie terminowego odpisywania należności przedawnionych oraz kompleksowości i terminowości obsługi kont:
 - a) kontynuacja projektu „Program Stabilizacji Pracy”, w ramach którego mają zostać sukcesywnie osiągnięte wyznaczone cele o charakterze strategicznym i kluczowym,
 - b) przekazanie do płatników składek informacji o zadłużeniu i sposobie rozliczenia wpłat (WPI) dokonanych na indywidualny numer rachunku składowego płatnika,
 - c) wdrożenie narzędzia wspierającego typowanie i monitorowanie kont płatników wymagających obsługi w celu zapobiegania przedawnieniu należności,
 - d) rozbudowa narzędzia informatycznego wspierającego realizację zadań związanych z przymusowym dochodzeniem należności oraz zabezpieczeniami, z uwzględnieniem zmian legislacyjnych oraz konieczności zapewnienia współdziałania pomiędzy systemami i rejestrami ZUS oraz innych instytucji;
- 2) obsługi podziału i wypłaty środków zewidencjonowanych na subkontach ubezpieczonych w kontekście wzmocnienia działań weryfikacyjnych:
 - a) uruchomienie nowej usługi na portalu PUE ZUS – *Informacja o rachunku bankowym*,
 - b) zwiększenie nadzoru nad obszarem poprzez kierowanie zaleceń i kontrole funkcjonalne;
- 3) przestrzegania przepisów prawa i procedur wewnętrznych oraz sprawowania należytego nadzoru nad realizacją zadań w zakresie ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa:
 - a) organizacja szkoleń/narad mających na celu przestrzeganie obowiązujących procedur wewnętrznych i promowanie zasad etycznego postępowania w zakresie ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
 - b) kontynuowanie przekazywania do oddziałów ZUS zaleceń dotyczących właściwego trybu postępowania w sprawach weryfikacji tytułu do ubezpieczeń społecznych,
 - c) zwiększenie nadzoru i skuteczniejsze monitorowanie procesu ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa z wykorzystaniem istniejących narzędzi nadzoru, w tym zmiany organizacyjne zwiększające nadzór nad pracownikami realizującymi zadania w tym zakresie,
 - d) zwiększenie poziomu efektywności i skuteczności działań zapobiegających materializacji ryzyka wypłaty nienależnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, w tym optymalizacja procedur i aktywizacja działań zespołów ds. analizy świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w zakresie przeciwdziałania uzyskiwaniu nienależnych świadczeń oraz wdrożenie zmian w aplikacjach KSI ZUS w celu wsparcia w zapobieganiu przypadków nieetycznych postaw i wypłacie nienależnych świadczeń,
 - e) wnioskowanie o zmiany legislacyjne wprowadzające rozwiązania prawne zapobiegających powstawaniu ryzyka uzyskiwania nienależnych świadczeń;

- 4) ograniczonej skuteczności i efektywności działania przy niepełnej obsadzie kadrowej i jednoczesnym wzroście zadań ustawowych i wdrażanych projektów – szczególnie w obszarach orzecznictwa lekarskiego, zamówień publicznych i IT:
 - a) podjęcie działań zmierzających do uzupełnienia stanu zatrudnienia,
 - b) kontynuowanie uruchomionych procesów rekrutacyjnych w obszarze zamówień publicznych w centrali ZUS, dokonanie oceny możliwości przesunięć kadrowych pracowników komórek zamówień publicznych z TJO do centrali ZUS, dokonanie oceny możliwości zoptymalizowania zadań komórek zamówień publicznych;
- 5) systemu i koordynacji kontroli wewnętrznej instytucjonalnej:
 - wdrożenie zmian w obszarze kontroli wewnętrznej ukierunkowanych na zwiększenie skuteczności, terminowości i jakości realizacji zadań w zakresie kontroli instytucjonalnej;
- 6) dostosowania portalu PUE ZUS do efektywnej obsługi klientów:
 - wdrożenie rozwiązań w zakresie zarządzania wydajnością systemu – jej monitorowanie oraz podejmowanie skutecznych działań w zakresie zabezpieczenia rosnącego zapotrzebowania na wykorzystanie PUE ZUS;
- 7) zabezpieczenia dokumentacji wytworzonej w oddziałach w kontekście ochrony danych osobowych:
 - opracowanie standardu usługi oraz wzorcowej umowy na niszczenia dokumentacji w ZUS z uwzględnieniem wymaganej ochrony danych osobowych.

Należy opisać kluczowe działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w odniesieniu do złożonych zastrzeżeń, wraz z podaniem terminu ich realizacji.

Dział III¹⁰⁾

Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

1. Działania, które zostały zaplanowane na rok, którego dotyczy oświadczenie:

- 1) W celu zapewnienia kompleksowej obsługi kont płatników składek między innymi:
 - wdrożono w oddziałach ZUS „Program Stabilizacji Pracy” w komórkach dochodów, którego celem jest doprowadzenie do bieżącej i systematycznej obsługi kont płatników składek zgodnie z przyjętym standardem jakości i częstotliwości,
 - zwiększono nadzór nad realizacją działań zmierzających do poprawy jakości i terminowości obsługi kont płatników składek, a w konsekwencji do zapobiegania przedawnianiu należności poprzez m.in. systematyczne raportowanie w ramach spotkań Rad Regionów oraz przekazywanie dyrektorom oddziałów kwartalnych informacji zarządczych,
 - przekazano płatnikom składek informację o sposobie rozliczenia wpłat dokonanych na rachunek NRS (Numer Rachunku Składowego) wraz z podaniem salda,
 - wdrożono projekt e-Składka, w ramach którego rozliczanie wpłat na najstarszą należność minimalizuje ryzyko przedawnienia należności,
 - rozbudowano narzędzia informatyczne, w tym wspierające realizację zadań związanych z przymusowym dochodzeniem należności w związku z częstymi zmianami legislacyjnymi i koniecznością zapewnienia współdziałania pomiędzy systemami oraz rejestrami ZUS i innych instytucji.
- 2) W celu dostosowania systemów informatycznych, w tym portalu PUE ZUS do możliwości obsługi wolumenu danych lub dokumentów, które ze względu na ustawowe obowiązki i/lub konieczność udostępnienia klientom muszą być przetwarzane i dostępne między innymi:
 - zawarto aneks do umowy na doraźny rozwój PUE ZUS oraz umowę na utrzymanie PUE ZUS,
 - przeprowadzono testy wydajnościowe systemów wraz z identyfikacją niewystarczająco wydajnych elementów architektury rozwiązania,
 - wdrożono rekomendacje wynikające z przeprowadzonych testów wydajnościowych, dzięki czemu została podniesiona dostępność i odporność na awarię architektury aplikacyjnej w zakresie PUE ZUS, w tym zapewniono wydajność obsługi elektronicznych zwolnień lekarskich na poziomie 8 e-ZLA/sek.,
 - zmodernizowano architekturę środowiska ITS PUE, m.in. poprzez budowę nowych środowisk przedprodukcyjnych NPI, środowisk testowych oraz zwiększenie zasobów bieżącego środowiska produkcyjnego PUE.
- 3) Dla zapewnienia efektywnego zarządzania licencjami:
 - wdrożono instrukcję zarządzania licencjami na oprogramowanie,
 - rozpoczęto pilotaż systemu wspierającego zarządzanie licencjami i oprogramowaniem w ZUS.
- 4) W ramach monitorowania całego portfela projektów związanych z modyfikacjami systemu informatycznego oraz nieplanowanego ograniczenia zasobów środowisk produkcyjnych:
 - wdrożono dwie odrębne procedury, tj. *Budowa Usług IT i Utrzymanie Usług IT*,
 - powołano nowe środowiska przedprodukcyjne w zakresie NPI.
- 5) W celu unormowania zagadnień etyki zawodowej w ZUS zamknięto prace nad przygotowaniem *Kodeksu etyki pracownika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych*.

Należy opisać najistotniejsze działania, jakie zostały podjęte w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie w odniesieniu do planowanych działań wskazanych w dziale II oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie. W oświadczeniu za rok 2010 nie wypełnia się tego punktu.

2. Pozostałe działania:

.....
.....
.....

Należy opisać najistotniejsze działania, niezaplanowane w oświadczeniu za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, jeżeli takie działania zostały podjęte.

Objaśnienia:

- 1) Należy podać nazwę ministra, ustaloną przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199 i Nr 80, poz. 717, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 169, poz. 1414 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1217 i Nr 220, poz. 1600, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 42, poz. 337, Nr 98, poz. 817, Nr 157, poz. 1241 i Nr 161, poz. 1277 oraz z 2010 r. Nr 57, poz. 354), a w przypadku gdy oświadczenie sporządzane jest przez kierownika jednostki, nazwę pełnionej przez niego funkcji.
- 2) W dziale I, w zależności od wyników oceny stanu kontroli zarządczej, wypełnia się tylko jedną część z części A albo B, albo C przez zaznaczenie znakiem "X" odpowiedniego wiersza. Pozostałe dwie części wykreśla się. Część D wypełnia się niezależnie od wyników oceny stanu kontroli zarządczej.
- 3) Minister kierujący więcej niż jednym działem administracji rządowej składa jedno oświadczenie o stanie kontroli zarządczej w zakresie wszystkich kierowanych przez niego działów, obejmujące również urząd obsługujący ministra. Oświadczenie nie obejmuje jednostek, które nie są jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835, Nr 152, poz. 1020 i Nr 238, poz. 1578).
- 4) Część A wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza w wystarczającym stopniu zapewniła łącznie wszystkie następujące elementy: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczność i efektywność działania, wiarygodność sprawozdań, ochronę zasobów, przestrzeganie i promowanie zasad etycznego postępowania efektywność i skuteczność przepływu informacji oraz zarządzanie ryzykiem.
- 5) Część B wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu jednego lub więcej z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem, z zastrzeżeniem przypisu 6.
- 6) Część C wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu żadnego z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji oraz zarządzania ryzykiem.
- 7) Znakiem "X" zaznaczyć odpowiednie wiersze. W przypadku zaznaczenia punktu "innych źródeł informacji" należy je wymienić.
- 8) Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych ogłoszone przez Ministra Finansów na podstawie art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
- 9) Dział II sporządzany jest w przypadku, gdy w dziale I niniejszego oświadczenia zaznaczono część B albo C.
- 10) Dział III sporządza się w przypadku, gdy w dziale I oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, była zaznaczona część B albo C lub gdy w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, były podejmowane inne niezaplanowane działania mające na celu poprawę funkcjonowania kontroli zarządczej.